

EUR Research Information Portal

Helden van hier?

Published in:

Tijdschrift voor Communicatiewetenschap

Publication status and date:

Published: 01/01/2016

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document License/Available under:

Article 25fa Dutch Copyright Act

Citation for the published version (APA):

Ongenaert, D., & Joye, S. (2016). Helden van hier? Een kritisch geïnspireerde kwalitatieve inhoudsanalyse naar de vlaamse krantenberichtgeving over westerse en niet-westerse hulpagentschappen tijdens tyfoon haiyan (2013). *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 44(3), 272-287.

[Link to publication on the EUR Research Information Portal](#)

Terms and Conditions of Use

Except as permitted by the applicable copyright law, you may not reproduce or make this material available to any third party without the prior written permission from the copyright holder(s). Copyright law allows the following uses of this material without prior permission:

- you may download, save and print a copy of this material for your personal use only;
- you may share the EUR portal link to this material.

In case the material is published with an open access license (e.g. a Creative Commons (CC) license), other uses may be allowed. Please check the terms and conditions of the specific license.

Take-down policy

If you believe that this material infringes your copyright and/or any other intellectual property rights, you may request its removal by contacting us at the following email address: openaccess.library@eur.nl. Please provide us with all the relevant information, including the reasons why you believe any of your rights have been infringed. In case of a legitimate complaint, we will make the material inaccessible and/or remove it from the website.

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Helden van hier? **

EEN KRITISCH GEÏNSPIREERDE KWALITATIEVE INHOUDSANALYSE NAAR DE VLAAMSE KRANTENBERICHTGEVING OVER WESTERSE EN NIET-WESTERSE HULPAGENTSCHAPPEN TIJDENS TYFOON HAIYAN (2013)

Inleiding

Natuurrampen teisteren in toenemende mate de wereld, waarbij de grootste impact zich voortdoet in arme, niet-westerse gebieden (Internationale Rode Kruis, 2014). Alhoewel er in deze kwetsbare regio's veel initiatieven rond rampenpreventie genomen worden, blijft internationale humanitaire bijstand na een ramp onontbeerlijk. Lokale en internationale hulpagentschappen spelen daarbij een belangrijke duale rol: enerzijds en prioritair als hulpverlener maar anderzijds ook als informatiebron voor nieuwsmedia (Franks, 2013) die op hun beurt het grote publiek informeren. Niet elke ramp ontvangt echter evenveel nieuwsaandacht en wetenschappelijk onderzoek heeft een aantal vertekeningen in internationale rampenberichten blootgelegd. Zo representeren westerse media natuurrampen in niet-westerse gebieden dikwijls op een ethocentrische manier. Lokale slachtoffers worden dan als passief en/of exotisch afgebeeld (Benthall, 1993; Chouliaraki, 2006; Joye, 2009). De focus van academisch onderzoek ligt daarbij vooral op de representatie van individuen. Over de beeldvorming rond hulpagentschappen is echter nog maar weinig onderzoek uitgevoerd, waarbij vaak geen aandacht is voor de bredere (verklarende) context. Dit artikel wil bijgevolg allereerst onderzoeken hoe westerse nieuwsmedia berichten over (westerse en niet-westerse) hulpagentschappen tijdens natuurrampen in niet-westerse landen. Daarbij analyseren we dus de hoeveelheid media-aandacht voor en de inhoudelijke representatie van hulpagentschappen.

---

* David Ongenaert is master in de Communicatiewetenschap. Contactgegevens: Pastoriestraat 6, 8200 Sint-Andries, België. Tel.: +32493631959. E-mail: davongenaert@hotmail.com.

Dr. Stijn Joye is aangesloten bij Universiteit Gent, ZAP tenure track. Contactgegevens: Korte Meer 7-II, 9000 Gent, België. Tel.: +3292646892. E-mail: Stijn.Joye@UGent.be.

** De auteurs danken de twee peer reviewers van *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap* voor hun relevante en nuttige feedback op dit artikel.

Aansluitend onderzoeken we de achterliggende oorzaken van dergelijke nieuwsrepresentaties op de niveaus van de journalistieke en bredere maatschappelijke context. Zowel de literatuurstudie als het empirisch luik volgt deze structuur. In het literatuurluik starten we evenwel met een introductie op hulpagentschappen en hun relatie met nieuwsmedia, wat essentieel is om de mediarepresentatie van hulpagentschappen en achterliggende oorzaken daarvan te begrijpen. In het empirisch luik bestuderen we aan de hand van een kritisch geïnspireerde kwalitatieve inhoudsanalyse de berichtgeving van zes Vlaamse kranten over de hulpagentschappen die steun verleenden aan de Filipijnen nadat het land zwaar getroffen werd door tyfoon Haiyan in november 2013.

Hulpagentschappen: een korte introductie

Binnen de academische wereld bestaat er consensus over twee hoofdeigenschappen van hulpagentschappen: het type hulp en de context waarin hulpagentschappen deze verlenen. Zo worden hulpagentschappen verondersteld snel bijstand te verlenen aan mensen die zich (tijdelijk) in nood bevinden naar aanleiding van een complexe, plotse ramp die het thuisland niet meer onder controle heeft (Gibbons, 2010; Fink & Redaelli, 2011). In de praktijk omvat het concept 'hulpagentschap' echter verschillende soorten instanties, die diverse functies uitoefenen. Om deze diversiteit zo goed mogelijk te vatten, gebruiken we een classificatie die vertrekt vanuit de drie basiscomponenten van een samenleving: de staat, de zakenwereld en het maatschappelijk middenveld. Elke sfeer is immers verbonden met een vorm van hulpverlening (Walker & Maxwell, 2009).

Zo vinden we bij de staat publieke hulpagentschappen terug. Dat zijn humanitaire instanties die opereren binnen de overheid van een land (De Siervo, 2012). Daarnaast sturen regeringen soms ook militairen naar rampgebieden om hulp te verlenen. Verder bestaan er hulpagentschappen die verbonden zijn met intergouvernementele organisaties (Jayasinghe, 2011). Naast de publieke sector houdt ook de zakensector zich steeds meer bezig met hulpverlening waarbij private ondernemingen noodhulp aanbieden (Anheier, 2014). De grootste diversiteit qua hulpagentschappen vinden we evenwel terug in de civiele sector. Die bestaat allereerst uit gemeenschapsgerichte organisaties of gestructureerde groeperingen van burgers die tijdens crisissen ontstaan vanuit een lokale gemeenschap (Walker & Maxwell, 2009). Daarnaast omvat het maatschappelijk middenveld diverse niet-gouvernementele organisaties (ngo's). Deze verschillen onder meer naar omvang, geografische ligging, fondsenwerving, type staffleden, overtuiging, en (financiële) relatie met de overheid (Cottle & Nolan, 2007; Lewis & Kanji, 2009).

Qua activiteiten onderscheiden we bij hulpagentschappen een operationele en een campagnefunctie. De operationele functie bestaat uit het verlenen van noodhulp, het ondersteunen van de basisbehoeften van de getroffen bevolking en het vergroten van hun weerbaarheid en responscapaciteit voor toekomstige rampen (Lewis & Kanji,

2009; De Siervo, 2012). De campagnefunctie omvat sensibilisering, informatieverbreiding, lobbywerk, en fondsenwerving (Powers, 2015a). Daarbij is interactie met de media van groot belang.

Hulpagentschappen en nieuwsmedia: een complexe relatie

Sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw is het aantal actoren in het humanitaire landschap sterk toegenomen (Franks, 2010; Gibbons, 2010), wat leidde tot een felle competitiestrijd voor donaties van overheden, ondernemingen en burgers (Cottle & Nolan, 2007; Kapoor, 2013). Brown en Minty (2008), Franks (2013) en Bennett en Kottasz (2015) stellen dat media-aandacht daarbij cruciaal is, gezien de omvang van de hulp niet noodzakelijk overeenstemt met de grootte van de ramp, maar wel met de mate van mediabelangstelling. Hulporganisaties proberen daarom op verschillende manieren media-aandacht te verkrijgen. Bijvoorbeeld door zelf nieuwsberichten aan te bieden of door beroemdheden in te schakelen voor goede doelen (Kapoor, 2013). Andere academici zoals Olsen, Carstensen en Høyen (2003) nuanceren evenwel het belang van media-aandacht voor fondsenwerving. Ze wijzen op andere bepalende factoren zoals politieke belangen en de mate van aanwezigheid van hulporganisaties in het rampgebied. Daarnaast zijn media ook van belang voor de opbouw van het imago van hulpagentschappen (Cottle & Nolan, 2007).

Hoewel media-aandacht essentieel is voor hulporganisaties, kenmerkt de relatie tussen hulpagentschappen en media zich door interdependentie (Chouliaraki, 2010). Humanitaire organisaties en vooral ngo's bieden immers verschillende soorten ondersteuning aan mediaorganisaties, met de bedoeling (positieve) media-aandacht te verkrijgen. Journalisten staan meestal niet weigerachtig tegenover deze hulp. Ze worden immers geconfronteerd met een eindeloze nieuwscyclus en slinkende redactiebudgetten, waardoor meer voor '*parachute journalism*' wordt geopteerd (Schudson, 2011; Lee-Wright, Phillips & Witschge, 2012). Bijgevolg verlenen ngo's vaak praktische en financiële ondersteuning. Zo regelen en financieren ze soms voor journalisten hun trips naar en transport in rampgebieden (Conrad, 2015). Aansluitend is er geregeld ook sprake van '*beneficent embedding*' waarbij journalisten mee functioneren met de organisaties ter plaatse (Franks, 2010; Cottle & Nolan, 2007). Veel nieuwsmedia staan hier weigerachtig tegenover omdat ze vrezen voor externe kritiek. Als het budget echter onvoldoende groot is of als de journalist in het rampgebied enkel bij ngo's terecht kan voor steun, dan wordt hier soms voor geopteerd (Franks, 2010). Daarnaast zijn hulporganisaties eveneens op informatief vlak erg nuttig voor nieuwsmedia. Niet alleen vormen ze relevante bronnen voor journalisten (Fenton, 2010), ze bieden ook persberichten en nieuwsverhalen aan (Bacon & Nash, 2002; Powers, 2015b). Doorgaans zijn nieuwsmedia positief over de verkregen input (Bennett & Daniel, 2002), al worden deze stukken meestal wel aangevuld met additionele informatie en bronnen (Van Leuven & Joye, 2014). Bennett en Kottasz (2015) wijzen echter op een sluipend gevaar van de felle competitiestrijd tussen hulpagentschappen. In hun drang naar broodnodige media-aandacht gebruiken ze soms negatieve stereoty-

pen en leveren ze gekleurde content aan nieuwsmedia. Het is in dit opzicht belangrijk te wijzen op mogelijke belangenvermenging bij en inhoudelijk vertekende verslaggeving van hulpagentschappen (Cottle & Nolan, 2007; Fenton, 2010; Franks, 2010).

Nieuwsmediarepresentatie van hulpagentschappen

Wanneer hulpagentschappen in het nieuws komen, blijken vooral westerse hulpagentschappen disproportioneel meer en positievere media-aandacht te verkrijgen dan niet-westerse hulpagentschappen (Franks, 2010; Jia, Mislan, Deluliis, Hahn & Christo-Baker, 2011; Petersen, 2014). Westerse nieuwsmedia focussen immers vooral op eigen nationale hulpagentschappen terwijl niet-westerse hulpinstanties amper het onderwerp zijn van berichtgeving (Olofsson, 2011). Indien de lokale hulpverlening evenwel incompetent is of oneerlijk verloopt, verkrijgt deze overdreven veel media-aandacht (Bennett & Kottasz, 2015). Aansluitend stellen Verdonshot en Von Engelhardt (2013) en Petersen (2014) dat westerse nieuwsberichtgeving over hulpagentschappen eveneens op inhoudelijk vlak vertekend is. Westerse hulpagentschappen worden namelijk frequent als competentere en rationelere voorgesteld dan niet-westerse hulpinstanties. Het werk van lokale organisaties wordt gemarginaliseerd en deze actoren worden gerepresenteerd als afhankelijk en niet in staat om daadkrachtig op rampen te anticiperen (Bennett & Daniel, 2002; Cottle & Nolan, 2007; Balaji, 2011). Dit staat in schril contrast met de vaststelling dat het vooral lokale hulpagentschappen zijn die de belangrijkste reddingsoperaties verrichten en de meeste mensenlevens redden (Pettit & Beresford, 2009). Bovendien hebben niet-westerse hulpverleners doorgaans meer ervaring met het type natuurramp en is hun kennis over het rampgebied onontbeerlijk voor internationale hulpagentschappen (Olofsson, 2011). Niettemin is niet-westerse hulpverlening op zich meestal onvoldoende en hebben veel ontwikkelingslanden (nog) niet de organisatorische en/of logistieke capaciteit om efficiënt op zware natuurrampen te reageren (Pettit & Beresford, 2009). Westerse hulpverlening is echter ook niet vrij van kritiek. Het verzonden hulpmateriaal is soms van lage kwaliteit, niet nuttig of cultureel ongepast en de distributie ervan gebeurt regelmatig zonder voldoende overleg met lokale autoriteiten (Telford & Cosgrave, 2007). Dergelijke zaken halen echter niet of weinig de westerse berichtgeving, wat te linken valt aan een aantal (contextuele) factoren. Hiermee verwijzen we enerzijds naar een reeks bepalende journalistieke praktijken en anderzijds naar de bredere institutionele en maatschappelijke context waarbinnen nieuws wordt geproduceerd.

Nieuwspraktijken en -routines

Om met financiële beperkingen en de druk van eindeloze nieuwscycli te kunnen omgaan, maken journalisten gebruik van bepaalde praktijken en routines om efficiënt nieuws te produceren (Richardson, 2007; Shoemaker & Vos, 2009). Nieuwsmedia hanteren bijvoorbeeld diverse selectiecriteria die de nieuwswaardigheid van gebeurtenissen bepalen. Bij rampenberichtgeving blijken de belangrijkste nieuwswaarden nabijheid en omvang van de ramp te zijn (Joye, 2010b; Pantti, Wahl-Jorgensen & Cottle, 2012; Verdonshot & Von Engelhardt, 2013). Nabijheid duidt op de structurele

eigenschappen van het getroffen land en betrokken actoren die een band tussen nieuwsconsument en gebeurtenis weergeven. Dit betreft onder meer culturele, emotionele en geografische nabijheid, alsook het economische, militaire en politieke belang van het getroffen gebied (voor het Westen) (Kim & Lee, 2008; Joye, 2010b; Von Engelhardt & Jansz, 2015). Een veelgebruikte narratieve techniek om nabijheid te bekomen is domesticatie (Clausen, 2004). Daarbij bedden westerse nieuwsmedia buitenlandse feiten in de persoonlijke leefwereld van nieuwsconsumenten in door te focussen op bepaalde onderwerpen of landgenoten zoals hulpverleners, toeristen of experts (Moeller, 2006; Cottle & Nolan, 2007). Te diepgaande domesticatie resulteert evenwel dikwijls in ethocentrische berichtgeving (Manning, 2001). Domesticatie als narratief middel verklaart dus deels waarom westerse hulpagentschappen zowel meer als positievere media-aandacht verkrijgen dan niet-westerse. Een ander vast ingrediënt van rampenberichtgeving is het toewijzen van schuld aan bepaalde actoren (Kim & Lee, 2008), wat evenzeer de meer negatieve mediarepresentaties van niet-westerse hulpagentschappen zou kunnen verklaren. Ook de omvang van de ramp, uitgedrukt in aantal doden, slachtoffers en economische schade, is van belang (Joye, 2010b). Beide aspecten van nabijheid en omvang bieden een belangrijke verklaring voor inhoudelijke vertekeningen in rampenberichtgeving, inclusief de representatie van (westerse en niet-westerse) hulpagentschappen.

Bennett en Daniel (2002) wijzen verder op de invloed van een eenzijdig wereldbeeld van de journalist in kwestie en zijn/haar redactionele context. Zo kan vertekende rampenberichtgeving ook het resultaat zijn van een doelbewuste verdraaiing en/of het niet vermelden van relevante gebeurtenissen. Journalisten werken immers volgens vaste verhaallijnen (Bacon & Nash, 2002) waarmee ze een zo groot mogelijk publiek willen bereiken (Bennett & Kottasz, 2015). Dat leidt in rampenberichtgeving evenwel vaak tot voorspelbaarheid en simplificering (Moeller, 2006; Pantti et al., 2012). Het feit dat nieuwsmedia tijdens rampen hoofdzakelijk opteren voor westerse elitebronnen is eveneens een oorzaak van de vertekende berichtgeving qua hulpagentschappen. Niet-westerse bronnen worden minder geraadpleegd vanwege taalbarrières en minder gevestigde relaties met westerse journalisten. Daardoor komen in westerse rampenberichtgeving meestal slechts een beperkt aantal (westerse) visies en actoren aan bod (Kim & Lee, 2008; Weberling, 2009). Aansluitend kunnen we stellen dat de eerder aangehaalde verwevenheid tussen nieuwsmedia en hulpagentschappen de discursieve status quo versterkt aangezien elitaire publieke discoursen worden geprivilegieerd (Powers, 2015a). Voorts speelt ook tijd een rol. Journalisten hebben dikwijls te weinig tijd om voldoende accurate lokale bronnen te raadplegen en deze nauwkeurig te controleren. Dit leidt vaak tot stereotiepe berichtgeving en een afhankelijkheidsrelatie tegenover grote westerse nieuwsagentschappen zoals Reuters, AP en AFP (Bennett & Daniel, 2002; Olofsson, 2011). Daarnaast kan ook onvoldoende diversiteit binnen de nieuwsredactie tot vertekende berichtgeving leiden (Allan, 2010; Burton, 2010).

Institutionele en maatschappelijke context

Ten tweede heeft ook de ruimere politiek-sociale context van maatschappelijke structuren, instituties en waarden waarbinnen de journalistiek functioneert, invloed op mediarepresentaties (Richardson, 2007). Zo reflecteren én reproduceren nieuwsmedia de dominante ideologieën en structuren van de maatschappij waarin ze opereren (Van Dijk, 2009; Davies, 2013). Discoursen, zoals nieuws (infra), zijn dus contextafhankelijke sociale constructen (Fairclough, 1995). Vaak gebeurt deze reproductie van het overheersende wereldbeeld onbewust omdat het diep in samenlevingen is verankerd en als natuurlijk wordt beschouwd (Shoemaker & Vos, 2009). Niettemin speelt ook druk vanuit eigenaren, aandeelhouders, adverteerders en machtige nieuwsbronnen hierbij soms een rol (Burton, 2010).

In deze context is het relevant om naar het proces van ‘Othering’ te verwijzen. In dit identiteitsvormingsproces worden individuen of groepen gedistantieerd van *ons* en gerepresenteerd als de *Ander* (Orgad, 2012). Deze laatste wordt vaak voorgesteld als crimineel, ongewenst en/of irrationeel. Dergelijk ontmenselijken of zelfs compleet negeren van de *Ander* heeft tot doel zichzelf positief voor te stellen (Silverstone, 2007; Van Dijk, 2009). ‘Othering’ blijkt een vaak voorkomende nieuwspraktijk te zijn binnen media. Daarbij marginaliseren en sluiten nieuwsmedia bepaalde praktijken en bevolkingen uit die afwijken van wat als legitiem en conventioneel wordt beschouwd (Pickering, 2001; Burton, 2010). De blanke westerling functioneert daarbij vaak als de norm (Ott & Mack, 2014). Op die manier nemen nieuwsmedia ideologische posities in (Burton, 2010). Zo verdelen nieuwsmedia bij rampenberichtgeving de wereld vaak in wij-zij-groepen, waarbij het lijden van de verre *Ander* ontmenselijk wordt (Chouliaraki, 2006) en/of ‘zij’ dikwijls als hulpeloos en inferieur tegenover ‘wij’ worden gerepresenteerd (Benthall, 1993). Concreet is ‘Othering’ in deze context het deels bewuste én onbewuste product van verschillende bovengenoemde nieuwspraktijken en -routines. Dit betreft onder meer het intensief gebruik van domesticatie en vaste verhaallijnen, de afhankelijkheid van westerse elitebronnen, het gebrek aan tijd, en beperkte toegang tot diverse en accurate lokale bronnen op nieuwsredacties.

Methodologie

Dit artikel wenst na te gaan of en hoe Vlaamse nieuwsmedia in hun berichtgeving over tyfoon Haiyan westerse en niet-westerse hulpagentschappen representeren en zo al dan niet bijdragen tot de reproductie van machtsdiscoursen. Jørgensen en Phillips (2002) definiëren discours als de manier waarop we de wereld begrijpen en er over praten. Concreet is het een geheel van ideeën, beelden en praktijken die weerklinken in taalgebruik (Machin & Mayr, 2012). Belangrijk is dat discoursen onlosmakelijk verbonden zijn met macht (Fairclough, 1995; Bloor & Bloor, 2013). Zo kunnen ze de status quo in een maatschappij ondersteunen maar evengoed ondermijnen. Nieuwsberichtgeving beschouwen we als een bepalende vorm van discours gezien het een

wijdverspreide representatie van de realiteit betreft die bepaalde betekenissen genereert en andere uitsluit. Hierdoor reproduceren nieuwsmedia - soms op subtiele, latente wijze - de sociale, economische en politieke structuren en machtsrelaties waarin ze opereren (Van Dijk, 2009; Orgad, 2012). Het concept van 'Othering' sluit hier bij aan gezien Creutz-Kämpfi (2008, p. 297) stelt dat '[it] describes the distribution of power; the differences between known and unknown are not mediated equally or neutrally, othering always refers to the other party being repressed in a relation.' We hanteren daarom een kritische benadering om dergelijke constructieprocessen binnen rampenberichtgeving te analyseren. Concreet gebruiken we een kritisch geïnspireerde kwalitatieve inhoudsanalyse (Fields, 1988; Hijmans, 1996) om de dominante thema's binnen de berichtgeving over hulpagentschappen te onthullen en te analyseren binnen een specifieke sociale context. Belangrijk is dat dit artikel enerzijds exploratief van aard is, gezien het gefragmenteerde onderzoek rond de mediarepresentatie van hulpagentschappen, maar anderzijds ook voortbouwt op bestaande inzichten uit het veld van 'mediated suffering' (Benthall, 1993; Chouliaraki, 2006; Joye, 2009). Daarom opteren we voor een onderzoeksmethode die een combinatie vormt van inductieve of conventionele en deductieve of gerichte kwalitatieve inhoudsanalyse (Hsieh & Shannon, 2005; Elo & Kyngäs, 2008). De discursieve criteria van Machin en Mayr (2012, pp. 77-136) over de representatie van actoren en acties vormen daarbij onze leidraad, conform de literatuurstudie. Met het oog op de betrouwbaarheid en validiteit van onze resultaten reflecteren we op transparante wijze over de gemaakte keuzes in het onderzoeksproces (Elo et al., 2014).

Onze eenheid van onderzoek was een krantenartikel en als case kiezen we voor de nieuwsberichtgeving over tyfoon Haiyan uit 2013. Dit betreft immers een sterk gemediatiseerde natuurramp die een grote impact op de Filipijnen had. Deze leidde tot 7.354 dodelijke slachtoffers, ruim zestien miljoen getroffen mensen en een economische schade van tien miljard dollar (Guha-Sapir, Hoyois, & Below, 2014). Bovendien waren westerse hulpagentschappen massaal aanwezig, wat essentieel is voor onze onderzoeksvraag. Concreet zullen we de berichtgeving over hulpagentschappen van zes Vlaamse kranten analyseren: populaire (*Het Nieuwsblad*, *Het Laatste Nieuws*) en kwaliteitsdagbladen (*De Morgen*, *De Standaard*, *De Tijd*), alsook één gratis krant (*Metro*). De onderzoekspopulatie bestaat uit alle 555 artikels verschenen in de periode van 9 tot 23 november 2013, de eerste twee weken na de ramp. Na een eerste brede open codering werden de artikels geïntegreerd in een dataset en gecontroleerd op irrelevante artikels alsook editorialem, columns, en lezersbrieven. Dit leidde tot een finale steekproef van 134 artikels. Vervolgens analyseerden we de data in diverse cycli en abstraheerden we drie dominante thema's omtrent mediarepresentatie van hulpagentschappen: tegenstellingen tussen westerse en niet-westerse hulpagentschappen, journalistieke praktijken en een breder wij-zij-discours. Dit analoog met de bevindingen uit de literatuurstudie. Ter contextualisering van de kritisch geïnspireerde kwalitatieve inhoudsanalyse starten we de resultatensectie met een korte kwantitatieve exploratie van de media-aandacht die de verschillende hulpagentschappen verkrijgen.

Zo willen we zicht krijgen op de data en specifiek de verhoudingen tussen de verschillende actoren qua mate van media-aandacht. Concreet onderzochten we hoeveel artikels verwijzen met minimaal één zin naar westerse en/of niet-westerse hulpagentschappen. Het belang van de factor nabijheid in de literatuur indachtig, deelden we de westerse hulpagentschappen voorts op in Belgische en andere westerse hulpagentschappen.

Resultaten

De bestudeerde Vlaamse Haiyan-berichtgeving bevestigt de stelling dat westerse hulpagentschappen tijdens natuurrampen disproportioneel meer media-aandacht krijgen dan hun niet-westerse equivalenten. Zo wordt in bijna 80% van de geanalyseerde artikels naar één of meer westerse hulpagentschappen verwezen, terwijl niet-westerse hulporganisaties slechts in 38% van de artikels aan bod komen. Belangrijk hierbij is dat we internationale instanties zoals de VN-agentschappen en het Internationale Rode Kruis (IRK) onder de noemer ‘westerse hulpagentschappen’ plaatsen. Westerse landen oefenen immers een sterk controlerende invloed uit op deze instellingen (Barnett, 2013). De niet-westerse hulpagentschappen die het meest genoemd worden zijn de Filipijnse publieke agentschappen. Filipijnse ngo’s komen duidelijk minder aan bod in de onderzochte artikels en het betreft dan voornamelijk de nationale afdelingen van vorengenoemde internationale organisaties. Hulpinstanties uit andere niet-westerse landen zijn nog minder visibel. Wanneer we de westerse hulpagentschappen onderverdelen in Belgische en niet-Belgische organisaties vinden we evidentie voor het belang van nabijheid als nieuwsfactor. De helft van de artikels besteedt ruimte aan Belgische hulpinstanties, bijna evenveel als aan andere westerse hulpagentschappen. Vooral B-FAST, een humanitaire overheidsinstantie, wordt dikwijls vernoemd. Daarnaast bericht men ook vaak over nationale en/of regionale afdelingen van internationale ngo’s zoals Artsen Zonder Grenzen (AZG), het Rode Kruis (RK), en de vijf ngo’s die samenwerken binnen het Belgisch Consortium voor Noodhulp situaties (Consortium).¹ Andere westerse hulpagentschappen die veel media-aandacht verkrijgen zijn de VN-instanties, het IRK, AZG en het Amerikaanse leger.

Tegenstellingen tussen westerse en niet-westerse hulpagentschappen

Uit de kwalitatieve inhoudsanalyse kwamen tegenstellingen in de beeldvorming van westerse en niet-westerse hulpagentschappen als dominant thema naar boven. Dergelijke contrasten komen op verschillende niveaus voor.

Allereerst spreken westerse hulpagentschappen zich vaker bij monde van een medewerker uit in de media dan als instelling. Bij niet-westerse hulpagentschappen ligt dit in balans. Vooral Belgische hulpagentschappen uiten zich via een persoon, zoals in volgende passage. ‘Het is moeilijk, maar het gaat de goede richting uit’, zegt [B-FAST-]

teamleider Geert Gijs' (*Het Nieuwsblad*, 14/11). Andere westerse hulpinstanties zoals de VN-agentschappen en het IRK kunnen hun boodschap, afhankelijk van de aard van de informatie, verkondigen als instelling of via een woordvoerder. De Filipijnse humanitaire overheidsinstanties daarentegen ondergaan een proces van impersonalisatie (Machin & Mayr, 2012), zoals in volgend voorbeeld. 'Volgens het Filipijnse agentschap voor hulp bij rampen werden minstens 718.000 mensen uit hun huizen geëvacueerd' (*Het Nieuwsblad*, 9/11). Door westerse en vooral Belgische hulpagentschappen te verpersoonlijken, vermensenlijken de Vlaamse kranten hen. Zo komen deze sympathieker over bij het publiek. Niet-westerse hulpagentschappen daarentegen blijven abstract en onpersoonlijk.

Voorts articuleren de onderzochte artikels verschillende impliciete wij-zij-tegenstellingen tussen de actoren. Opvallend daarbij is dat zowel de wij- als zij-component diverse actoren belichamen doorheen de berichtgeving. In eerste instantie representeren 'wij' en 'zij' respectievelijk de westerse en niet-westerse hulpverlening in het algemeen. Zo beelden de Vlaamse kranten westerse hulpagentschappen als welwillend en vindingrijk af, terwijl ze niet-westerse hulpagentschappen impliciet als ongeorganiseerd afschilderen. In tweede instantie behelst 'zij' de Filipijnse hulpverlening in het algemeen, zoals in de volgende uitspraak van een AZG-medewerkster 'dat de Filipijnen de ramp niet alleen het hoofd kunnen bieden' (*De Standaard*, 13/11). Op die manier stelt ze de Filipijnse hulpverlening als ontoereikend voor en de westerse hulpverlening impliciet als onmisbaar. In derde instantie belichaamt 'zij' de meer concrete Filipijnse humanitaire overheidsinstanties, die steevast gerepresenteerd worden als slechte coördinatoren, zoals in de volgende passage. 'Een Amerikaanse militair [...] moppert. "Bij het Filipijnse leger zijn het allemaal egotrippers. Zij moeten de boel coördineren en organiseren, maar iedereen wil de baas spelen en punten scoren"' (*De Tijd*, 16/11). Bij gelijkaardige wij-zij-indelingen belichaamt B-FAST steevast de 'wij'. Daarbij representeren de kranten de teamleden als mensen die gefrustreerd zijn wegens de zogenaamde slechte Filipijnse coördinatie maar desondanks professioneel blijven.

Doeners, denkers en sprekers

Naar representatie van acties en actoren toe onderscheiden we in de data drie rollen, gedefinieerd door Machin en Mayr (2012) als doeners, denkers en sprekers. Doeners zijn actoren die acties verrichten die leiden tot wezenlijke resultaten, terwijl denkers gelinkt worden aan mentale processen. Hoewel deze passiever zijn dan doeners, geven deze actoren wel inzicht in hoe zij iets ervaren, wat empathie bij het publiek kan opwekken. Sprekers worden geassocieerd met verbale processen. Aangezien zij hun stem binnen de media kunnen verkondigen, zijn dit doorgaans machtige actoren.

Concreet representeren de kranten zowel westerse als niet-westerse hulpagentschappen voornamelijk als *doeners*. De Filipijnse overheidsagentschappen worden evenwel afgebeeld als doeners die – weliswaar mede door extreme omstandigheden – tekort-

schieten in de hulpverlening en coördinatie daarvan. Hun positieve acties worden bovendien vaak niet vermeld. Zo verdoezelen nieuwsmedia de verantwoordelijkheid voor bepaalde handelingen door passieve werkwoordsvormen te gebruiken. Diverse artikels geven de grootschalige evacuatie die Filipijnse publieke hulpinstanties verrichtten op volgende manier weer: ‘680.000 bewoners van de Oost-Aziatische eilandarchipel werden geëvacueerd’ (*De Morgen*, 9/11). Daarnaast vermeldt men niet wie de (nochtans belangrijke) vliegvelden heropende en wegen vrijmaakte. Enkel uit de context en/of eerdere berichtgeving kunnen we afleiden dat de verborgen actoren hoogstwaarschijnlijk Filipijnse publieke hulpinstanties zijn. Voorts wordt de verantwoordelijkheid van deze actoren in soortgelijke situaties soms pas later in het stuk vermeld. Van dergelijke verhullingen is in de berichtgeving over westerse hulpagentschappen amper sprake, al blijven ook zij niet gespaard van kritiek. Waar deze eerst nog gerepresenteerd worden als positieve doeners die worden tegengewerkt door externe factoren, verwijt de Vlaamse pers hen na verloop van tijd dat grootschalige hulp te lang uitblijft. Opvallend is dat de kranten daarbij amper – in tegenstelling tot de Filipijnse overheidsagentschappen – specifieke westerse actoren viseren. Door het frequente gebruik van zelfstandige naamwoorden in plaats van werkwoorden blijft de verantwoordelijkheid voor een actie (of het uitblijven daarvan) dikwijls verborgen, zoals in volgende passage: ‘De humanitaire hulp komt wel op gang, maar toch veel te langzaam’ (*Het Laatste Nieuws*, 15/11). Zo blijven voornoemde internationale hulpagentschappen nagenoeg kritiekvrij.

Verder komen niet-westerse hulpagentschappen weinig in beeld als *denkers*. Wanneer dat toch gebeurt, betreft het voornamelijk lokale afdelingen van internationale ngo’s. Bij westerse hulporganisaties beelden de kranten vooral de VN-instanties en B-FAST af als denkers. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de minder bekende B-FAST-medewerkers die ze zo dicht bij het publiek brengen: ‘Tom: “Zulke missies doen iets met een mens. We hebben zelf ook allemaal een vrouw en kinderen, weet je. Wanneer je het zoveelste Filipijnse kindje hoort smeken om water of brood, dan breekt je hart”.’ (*Het Nieuwsblad*, 16/11). Tot slot vormen de Belgische hulpagentschappen en in het bijzonder B-FAST de dominante *sprekers* in de berichtgeving. Daarbij gaat het hoofdzakelijk over de lokale omstandigheden en de taken die ze verrichten zoals geldinzamelingsacties en materiële steun. Niet-westerse hulpinstanties komen bijzonder weinig aan het woord in de onderzochte kranten, tenzij als bron van statistieken en achtergrondinformatie.

Journalistieke praktijken

Uit de data blijkt dat het tweede thema zich toespitst op de journalistieke praktijken domesticatie en bronnengebruik. Deze beïnvloedden sterk de mate van aandacht voor en representatie van hulpagentschappen.

Domesticatie

Uit de literatuurstudie bleek dat bij rampenberichterij nabijheid een bepalende nieuwswaarde vormt. In het geval van Haiyan waren veel Belgen – direct of indirect – betrokken, wat voor journalisten diverse mogelijkheden biedt qua domesticatie van de ramp. Dit had duidelijk invloed op welke actoren aandacht verkregen. Naast de reeds vermelde (grote) media-aandacht voor Belgische hulpagentschappen, focussten de kranten op Belgische toeristen en uitgewekenen die de ramp hadden overleefd, vermist of gestorven waren alsook op hun ongeruste familieleden en vrienden. De Filipijnse gemeenschap in België en daarbij aansluitend Belgisch-Filipijnse koppels stonden eveneens in de belangstelling. Journalisten spelen duidelijk in op de emotionele band tussen België en de Filipijnen. Beide landen hebben bovendien het katholicisme als belangrijkste godsdienst, wat de nieuwswaardigheid van de ramp verhoogde en de kranten extra domesticatiemogelijkheden verschafte. Zo focussten de media meermaals op Belgische priesters met religieuze kennis in de Filipijnen en verwezen ze opvallend vaak naar katholieke gebouwen in het rampgebied.

Domesticatie als narratief stijlmiddel beïnvloedde sterk de representatie van westerse en niet-westerse hulpagentschappen en hun onderlinge tegenstellingen. In deze context kunnen we stellen dat het intense gebruik van domesticatie de discursieve praktijk van ‘Othering’ verder aanscherpte. Zo representeren de Vlaamse kranten in het bijzonder Belgische hulpverleners vaker als individuen dan als abstracte leden van een groep. Specifiek over B-FAST-teamleden krijgen we veel persoonlijke informatie:

‘Matthijs Samyn is van geen kleintje vervaard als het gaat om het helpen van anderen. Tijdens de zomermaanden vond je hem vroeger aan het strand van Middelkerke als redder en hij was ook jaren actief bij de Roeselaarse brandweer’ (*Het Laatste Nieuws*, 13/11).

Op deze manier wordt B-FAST vermensenlijkt en komt het hulpagentschap sympathieker over bij het publiek. Bij andere westerse en niet-westerse hulpinstanties worden beduidend minder medewerkers geïndividualiseerd. Het betreft dan bijna uitsluitend leidinggevend. Westerse en niet-westerse reddingsteams worden wel dikwijls als een homogeen collectief omschreven, zoals in volgende passage. ‘Het Amerikaanse leger stuurde water, generatoren en een peloton mariniers naar het oosten’ (*Metro*, 12/11).

Opmerkelijk is het feit dat we ook een vorm van ‘Othering’ terugvinden in de representatie van de westerse hulpagentschappen. Enkele kranten representeren B-FAST immers als hét voorbeeld voor de andere hulpagentschappen. Om die boodschap te versterken marginaliseert men soms de verdiensten van andere westerse instanties:

‘Als eerste internationaal reddingsteam is B-FAST – veertig man sterk – kunnen doordringen tot het zwaarst getroffen gebied [...] Behalve de Belgen, de Ameri-

kaanse soldaten die de luchthaven bewaken en wat verdwaalde Australiërs en Fransen, is er nog niet veel hulp aanwezig' (*Het Nieuwsblad*, 14/11).

Bronnengebruik

Verder bleek reeds uit de literatuurstudie dat nieuwsmedia qua bronnengebruik voornamelijk opteren voor westerse nieuwsagentschappen en elitebronnen. Uit onze analyse komt duidelijk naar boven dat overwegend Belgische hulpagentschappen en VN-instanties als sprekers worden gerepresenteerd. Hoewel niet duidelijk is of deze hulpagentschappen ook nieuwsverhalen aanleverden en eventueel trips van de aanwezige correspondenten financierden, blijkt er wel sprake te zijn van zogenaamd '*beneficent embedding*'. Zo reisden verschillende journalisten mee met B-FAST en overnachtten ze op dezelfde plaats: 'We sloegen een kamp op, samen met het B-FAST-team, te midden van de chaos' (*De Standaard*, 14/11). Wat niet-humanitaire bronnen betreft, merken we een andere tendens op. Zowel westerse als niet-westerse elitebronnen dragen grotendeels bij tot de beeldvorming rond hulpagentschappen. Zo komen enerzijds de Belgische minister van Buitenlandse Zaken Reynders en zijn woordvoerders alsook EU-commissaris Georgieva verschillende malen aan het woord. Anderzijds krijgen ook de Filipijnse president Aquino en zijn persdienst regelmatig een stem in de media, vooral voor feitelijke informatieverstrekking.

Wij-zij-discours

Tot slot wijst een derde thema, voortvloeiend uit de vorige thema's, op sporen van 'Othering'. Los van de disproportionele mediabelangstelling articuleren de media op inhoudelijk vlak immers een hiërarchie tussen de westerse en niet-westerse actoren. Zo wordt de westerse hulpverlening als adequater, bekwaamer en professioneler gerepresenteerd dan de niet-westerse hulpverlening en verdoezelen of minimaliseren de kranten vaak het belang van niet-westerse actoren bij reddingsacties. Wegens het uitblijven van grootschalige hulp in de zwaarst getroffen gebieden kregen ook de westerse hulpagentschappen kritiek te verduren. De kritiek richt zich echter, in tegenstelling tot de Filipijnse actoren, vrijwel nooit tot specifieke westerse hulpagentschappen. Het Belgische B-FAST-team wordt zelfs niet bekritiseerd. De Vlaamse kranten construeren westerse actoren zoals B-FAST en de VN-instanties ook als menselijke actoren en individuen, terwijl niet-westerse actoren afgebeeld worden als collectieve, homogene entiteiten. Deze bevindingen bevestigen de these uit de literatuurstudie dat 'Othering' vaak voorkomt binnen nieuwsberichtgeving en specifiek ook rampenberichtgeving. We kunnen dit discours beschouwen als het gecumuleerd product van een te intensieve domesticatie, verhaallijnen van schuldtoewijzing en een grote afhankelijkheid van hoofdzakelijk westerse bronnen (voornamelijk Belgische en VN-hulpagentschappen). Het bestaan van '*beneficent embedding*' van Vlaamse kranten bij B-FAST draagt hiertoe eveneens bij. Meer algemeen bevestigt onze analyse de these van Van Dijk (2007) en Orgad (2012) die stellen dat nieuwsmedia gevestigde machtsrelaties reproduceren, hier specifiek in de context van westerse en vooral Belgische hulpagentschappen. Op deze manier ondersteunen de Vlaamse kranten in bepaalde

mate een status quo in het humanitaire veld. Voorts sluiten de bevindingen van deze studie aan bij eerder onderzoek in het veld van ‘*mediated suffering*’ (Benthall, 1993; Chouliaraki, 2006; Joye, 2009), waaruit bleek dat nieuwsmedia bij rampenberichterijfting vaak ethocentrische wij-zij-indelingen (tussen individuen) hanteren.

Conclusie

Westerse hulpagenschappen en in het bijzonder de eigen nationale hulpagenschappen kregen tijdens natuurramp Haiyan disproportioneel meer en positievere media-aandacht van Vlaamse kranten dan hun niet-westerse equivalenten. Inhoudelijk uitte deze ethocentrische focus zich in sterke articulaties van een wij-zij-discours. Onze kritisch geïnspireerde kwalitatieve inhoudsanalyse wees uit dat westerse hulpagenschappen over het algemeen als competentere en adequater worden gerepresenteerd dan de niet-westerse. Nochtans stellen diverse auteurs zoals Pettit en Beresford (2009) dat precies deze laatste actoren vaak de belangrijkste reddingsoperaties verrichten en de meeste mensenlevens redden, maar daar zijn weinig sporen van te vinden in de verslaggeving. Omgekeerd minimaliseren de Vlaamse kranten de aansprakelijkheid van specifieke westerse hulpagenschappen voor het langdurig uitblijven van grootschalige hulp. Dergelijk discours is de resultante van verschillende journalistieke praktijken, sterk gedreven door de bepalende factor nabijheid. Narratieve technieken van domesticatie en schuldtoewijzing construeren en reproduceren ethocentrische wij-zij-indelingen alsook een praktijk van ‘Othering’. Voorts doet de intense verwevenheid tussen nieuwsmedia en de ngo-sector vragen rijzen over de onpartijdigheid van rampenberichterijfting. De grote afhankelijkheid van westerse elitebronnen versterkt deze bezorgdheid.

Dit artikel vormt een vernieuwende bijdrage aan de bestaande literatuur wegens de analyse van zowel de mediarepresentaties van hulpagenschappen als van de achterliggende contextuele oorzaken daarvan. Dit domein binnen het veld van ‘*mediated suffering*’ is nog grotendeels onontgonnen terrein. Niettemin is de focus en steekproef van dit onderzoek te beperkt om algemene conclusies te formuleren en waren bepaalde contextuele oorzaken niet te achterhalen via een kwalitatieve inhoudsanalyse. Onderzoek op basis van diepte-interviews met zowel journalisten als communicatieverantwoordelijken van hulpagenschappen kan dit verder verduidelijken. Een ander relevant maar vooralsnog amper geëxploreerd onderzoeksdomein is de mediarepresentatie van gemeenschapsgerichte en private hulpinstanties die buiten de focus van dit onderzoek vielen.

Noot

- 1 Caritas International, Handicap International, Dokters van de Wereld, Oxfam Solidariteit en Unicef maakten deel uit van het Consortium.

Literatuur

- Allan, S. (2010). Journalism and the culture of othering. *Brazilian Journalism Review*, 6(2), 26-40.
- Anheier, H. K. (2014). *Nonprofit organisations*. New York: Routledge.
- Bacon, W., & Nash, C. (2002). *News/worthy: how Australian media cover humanitarian, aid and development issues*. Canberra: AusAid.
- Balaji, M. (2011). Racializing pity: the Haiti earthquake and the plight of "others". *Critical Studies in Media Communication*, 28(1), 50-67.
- Barnett, M. N. (2013). Humanitarian governance. *Annual Review of Political Science*, 16(1), 379-398.
- Bennett, R., & Daniel, M. (2002). Media reporting of Third World disasters. *Disaster Prevention and Management*, 11(1), 33-42.
- Bennett, R., & Kottasz, R. (2015). Advertising imagery employed by disaster relief organisations and media stereotyping of the recipients of aid. In M. Moore & R.S. Moore (Eds.), *New meanings for marketing in a new millennium* (pp. 225-229). New York: Springer.
- Benthall, J. (1993). *Disasters, relief and the media*. Londen: I.B. Tauris.
- Bloor, M., & Bloor, T. (2013). *The practice of critical discourse analysis*. New York: Routledge.
- Brown, P. H., & Minty, J. H. (2008). Media coverage and charitable giving after the 2004 tsunami. *Southern Economic Journal*, 75(1), 9-25.
- Burton, G. (2010). *Media and society: critical perspectives (second edition)*. Maidenhead: Open University Press.
- Chouliaraki, L. (2006). *The spectatorship of suffering*. Londen: SAGE.
- Chouliaraki, L. (2010). Post-humanitarianism: humanitarian communication beyond a politics of pity. *International Journal of Cultural Studies*, 13(2), 107-126.
- Clausen, L. (2004). Localizing the global: 'Domestication' processes in international news production. *Media, Culture & Society*, 26(1), 25-44.
- Conrad, D. (2015). The freelancer-NGO alliance. *Journalism Studies*, 16(2), 275-288.
- Cottle, S., & Nolan, D. (2007). Global humanitarianism and the changing aid-media field. *Journalism Studies*, 8(6), 862-878.
- Creutz-Kämpfi, K. (2008). The Othering of Islam in a European context. *Nordicom Review*, 29(2), 295-308.
- Davies, M. (2013). *Oppositions and ideology in news discourse*. Londen: Bloomsbury.
- De Siervo, G. (2012). Actors, activities, and coordination in emergencies. In A. de Guttery, M. Gestri & G. Venturini (Eds.), *International Disaster Response Law* (pp. 485-515). The Hague: TMC Asser Press.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107-115.
- Elo, S., Kääriäinen, M., Kanste, O., Pölkki, T., Utriainen, K., & Kyngäs, H. (2014). Qualitative content analysis: a focus on trustworthiness. *SAGE open*, 4(1), 1-10.
- Fairclough, N. (1995). *Media discourse*. Londen: Edward Arnold.
- Fenton, N. (2010). NGOs, new media and the mainstream news. In N. Fenton (Ed.), *New media, old news* (pp. 153-168). Londen: SAGE.
- Fields, E. E. (1988). Qualitative content analysis of television news: systematic techniques. *Qualitative Sociology*, 11(3), 183-193.

- Fink, G., & Redaelli, S. (2011). Determinants of international emergency aid – humanitarian need only? *World Development*, 39(5), 741-757.
- Franks, S. (2010). The neglect of Africa and the power of aid. *The International Communication Gazette*, 72(1), 71-84.
- Franks, S. (2013). *Reporting disasters: famine, aid, politics and the media*. Londen: Hurst & Co.
- Gibbons, P. (2010). Humanitarian transformation. In M. Moke, A. Zwitter & C. Schewe (Eds.), *Humanitarian action facing the new challenges* (pp. 11-26). Berlijn: BWV-Verlag.
- Guha-Sapir, D., Hoyois, P., & Below, R. (2014). *Annual disaster statistical review 2013*. Brussel: CRED.
- Hijmans, E. (1996). The logic of qualitative media content analysis: a typology. *Communications*, 21(1), 93-108.
- Hsieh, H. F., & Shannon, S.E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288.
- Internationale Rode Kruis (2014). *World disasters report 2014*. Genève: IRK.
- Jayasinghe, S. (2011). Erosion of trust in humanitarian agencies. *Global Health Action*, 4(1), 1-5.
- Jia, H., Mislan, C., Deluliis, D., Hahn, C., & Christo-Baker, G. (2011). *Saving Haiti: framing in international news coverage of natural disasters*. Paper gepresenteerd op ICA Annual Convention, Boston.
- Joye, S. (2009). The hierarchy of global suffering. A critical discourse analysis of television news reporting on foreign natural disasters. *The Journal of International Communication*, 15(2), 45-61.
- Joye, S. (2010a). News discourses on distant suffering: a critical discourse analysis of the 2003 SARS outbreak. *Discourse & Society*, 21(5), 586-601.
- Joye, S. (2010b). De media(de)constructie van rampen: onderzoek naar de selectie en berichtgeving van rampen in Vlaamse nieuwsmidia. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 38(2), 139-155.
- Jørgensen, M., & Phillips, L. (2002). *Discourse analysis as theory and method*. Londen: SAGE.
- Kapoor, I. (2013). *Celebrity humanitarianism*. New York: Routledge.
- Kim, H. S., & Lee, S. (2008). National interest, selective sourcing and attribution in air disaster reporting. *Journal of International Communication*, 14(1), 85-103.
- Lee-Wright, P., Phillips, A., & Witschge, T. (2012). *Changing Journalism*. Londen: Routledge.
- Lewis, D., & Kanji, N. (2009). *Non-governmental organisations and development*. Londen: Routledge.
- Machin, D., & Mayr, A. (2012). *How to do critical discourse analysis*. Londen: SAGE.
- Manning, P. (2001). *News and news sources: a critical introduction*. Londen: Sage.
- Moeller, S. D. (2006). 'Regarding the pain of others': media, bias and the coverage of international disasters. *Journal of International Affairs*, 59(2), 173-196.
- Olofsson, A. (2011). The Indian Ocean tsunami in Swedish newspapers: nationalism after catastrophe. *Disaster Prevention and Management*, 20(5), 557-569.
- Olsen, G. R., Carstensen, N., & Høyen, K. (2003). Humanitarian crises: what determines the level of emergency assistance? *Disasters*, 27(2), 109-126.
- Orgad, S. (2012). *Media representation and the global imagination*. Cambridge: Polity.
- Ott, B. L., & Mack, R. L. (2014). *Critical media studies: an introduction (second edition)*. Oxford: John Wiley & Sons.
- Pantti, M., Wahl-Jørgensen, K., & Cottle, S. (2012). *Disasters and the media*. New York: Peter Lang.
- Petersen, J. (2014). Risk and the politics of disaster coverage in Haiti and Katrina. *Communication, Culture & Critique*, 7(1), 37-54.
- Pettit, S., & Beresford, A. (2009). Critical success factors in the context of humanitarian aid supply chains. *International Journal of Physical Distribution & Logistics Management*, 39(6), 450-468.
- Pickering, M. (2001). *Stereotyping: The Politics of Representation*. New York: Palgrave.
- Powers, M. (2015a). Contemporary ngo-journalist relations. *Sociology Compass*, 9(6), 427-437.
- Powers, M. (2015b). The new boots on the ground: NGOs in the changing landscape of international news. *Journalism: Theory, Practice & Criticism*, 15(2), 254-255.
- Richardson, J. E. (2007). *Analysing newspapers: an approach from critical discourse analysis*. New York: Palgrave.
- Schudson, M. (2011). *The sociology of news*. New York: Norton & Company.
- Shoemaker, P. J., & Vos, T. (2009). *Gatekeeping theory*. New York: Routledge.

- Silverstone, R. (2007). *Media and morality*. Cambridge: Polity.
- Telford, J., & Cosgrave, J. (2007). The international humanitarian system and the 2004 Indian Ocean earthquake and tsunami. *Disasters*, 31(1), 1-28.
- Van Dijk, T. A. (2009). News, discourse and ideology. In K. Wahl-Jorgensen & T. Hanitzsch (Eds.), *The handbook of journalism studies* (pp. 191-204). New York: Routledge.
- Van Leuven, S. & Joye, S. (2014). Civil society organizations at the gates? A gatekeeping study of news making efforts by NGOs and government institutions. *International Journal of Press/Politics*, 19(2), 160-180.
- Verdonschot, I., & Von Engelhardt, J. (2013). Representaties van leed tussen 'adventure' en 'emergency'. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 41(1), 62-81.
- Von Engelhardt, J., & Jansz, J. (2015). Distant suffering and the mediation of humanitarian disaster. In R.E. Anderson (Ed.), *World suffering and quality of life* (pp. 75-87). Dordrecht: Springer.
- Walker, P., & Maxwell, D. (2009). *Shaping the humanitarian world*. New York: Routledge.
- Weberling, B. (2009). *Mobilizing disaster relief*. Paper gepresenteerd op ICA Annual Convention, Chicago.